

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการศึกษา: ศึกษากรณีองค์การบริหารจังหวัดอุบลราชธานี*

Roles of Local Government in Educational Administration:
A Case Study of Ubon Ratchathani Provincial
Administrative Organization

ดารุณี พุ่มแก้ว**

Darunee Pumkaew***

บทความนี้

Received

28 กันยายน 2565

Revised

8 พฤศจิกายน 2565

Accepted

1 ธันวาคม 2565

บทคัดย่อ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีเริ่มดำเนินการรับการถ่ายโอนโรงเรียนในช่วงปี พ.ศ. 2549 - 2552 โดยรับถ่ายโอนโรงเรียนประจำตำบล 10 โรงเรียนและโรงเรียนประจำอำเภอ 2 โรงเรียน โดยมีเป้าหมายของการบริหารและจัดการศึกษาคือการกระจายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลในอำเภอต่างๆ ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพโดยไม่ต้องเดินทางเข้ามาเรียนในตัวเมือง ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับความสนใจจากนักเรียนโดยมีจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้นแต่อย่างไรก็ตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียนยังคงมีความแตกต่างกัน งานวิจัยจึงศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านการจัดการศึกษาว่ามีส่วนในการสร้างประสิทธิภาพทางการศึกษามากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ปัจจัยที่ค้นพบสามารถนำไปสู่การวางแผนการจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกันเพื่อเป็นโรงเรียนที่สร้างโอกาสในผู้เรียนอย่างแท้จริง งานวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องใน 4 บทบาทหลักคือ ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป โดยเลือกกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) เทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับคะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัดอุบลราชธานีทั้งหมด 3 โรงเรียน ทั้งนี้ผลการวิจัยพบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทคือหนุนเสริม

* บทความชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ทุนวิจัยคณะรัฐศาสตรมหาวิทยาลัอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

** อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

*** Lecturer, Political Science Faculty, Ubon Ratchathani University

ด้านการจัดการศึกษาโดยเฉพาะด้านงบประมาณ ในขณะที่โรงเรียนมีบทบาทหลักทางด้านวิชาการ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรปรับปรุงวิธีการจัดสรรงบประมาณ โดยการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนและองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาที่ชัดเจนและวางแผนทางการเงินร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การวางแผนด้านกำลังคน ด้านงบประมาณ ด้านกิจกรรมทางด้านการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีบทบาทหลักในการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนเนื่องจากเข้าใจความต้องการและบริบทพื้นที่เป็นอย่างดี ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะทางวิชาการจากโรงเรียนและทักษะชีวิต ปฏิบัติจริงจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งไปสู่การสร้างประสิทธิภาพการศึกษาของผู้เรียนมากขึ้น

คำสำคัญ: การศึกษา, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, องค์กรบริหารส่วนจังหวัด, การปกครองท้องถิ่น

Abstract

Between 2006 and 2009, the Ubon Ratchathani provincial administrative organization began to accept an assignment for 10 sub-district schools and 2 district schools transferring from the Office of the Basic Education Commission. School transferring have a goal to distribute the education opportunity for students in remote areas, ensuring that students earn an educational equality and travel less into the city school.

At present, the number of students who attend in the provincial administrative organization's school is significantly growing. However, the Ordinary National Educational Test (O-NET) is still administered differently in different schools. This research, therefore, studies the role of the Ubon Ratchathani provincial administrative organization in strengthening educational efficiency. The finding will conduct to school's planning, the educational equality and creating opportunity for students in remote areas in various districts. Qualitative research methods are documents studied, and four points in-depth interview from stakeholders. There are budgetary, academic, personnel, and general administration. The study collects data from a group of school which obtains academic O-Net scores that are the same as or close to the provincial average scores.

According to the findings, the provincial administrative organization has mainly role to support educational management, and budget but schools play an important part in academics, personnel management, and general administration. On the educational administration efficiency, therefore, the provincial administrative organization should

improve budget allocation methods by collaborating with schools to set educational goals, academic activities, human resource, and financial plans. Furthermore, the provincial administrative organization which recognizes the local context and people's need should play a significant role in supporting learners' life skills. As a result, learners have academic skills from school as well as practical life skills from the provincial administrative organization which leads to the educational efficiency.

Key words: Education, Local Government, Provincial Administrative Organization

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีโดยรัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและยังระบุให้การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ต่อมาพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้เทศบาลเมืองพิบูลย์ องค์กรปกครองส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา และกำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นภารกิจหนึ่งที่มีการถ่ายโอนจากราชการส่วนกลางไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีได้เริ่มดำเนินการรับการถ่ายโอนโรงเรียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2552 โดยแบ่งระยะการดำเนินงานออกเป็น 2 ช่วงคือ 1) ระยะเตรียมการหรือระยะทดลอง ในช่วงปี พ.ศ. 2549 2) ระยะการถ่ายโอนโรงเรียน ในช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2552 (สุพล สืบพรหม, สัมภาษณ์, 2565, 29 มิถุนายน) โดยมีรายละเอียดกล่าวคือ 1) ระยะเตรียมการหรือระยะทดลองก่อนการถ่ายโอนโรงเรียน มาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีได้จัดทำโครงการทดลองความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่โดยทำการทดลองสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน สนามกีฬา ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ตามความต้องการของโรงเรียน โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมทั้งหมด 30 โรงเรียนประกอบด้วย โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยแบ่งเป็นครั้งที่ 1 จำนวน 21 โรงเรียน

และครั้งที่ 2 จำนวน 9 โรงเรียน ระยะการทดลองใช้เวลาประมาณ 1 ปีกว่า 2) ระยะการถ่ายโอนโรงเรียน การถ่ายโอนเป็นไปตามหลักความสมัครใจของโรงเรียน และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้รับโอน ในระยะนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้รับยื่นและคัดกรองโรงเรียนที่สมัครใจตามการลงมติเพื่อสอบถามความสมัครใจของโรงเรียน ทั้งนี้้องค์การบริหารจังหวัดใช้หลักในการคัดกรองคือการสร้างโอกาสทางการศึกษา โดยคำนึงถึงศักยภาพในการบริหารจัดการและการพัฒนา องค์การบริหารจังหวัดอุบลราชธานีจึงรับถ่ายโอนโรงเรียนประจำตำบลและโรงเรียนประจำอำเภอ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ให้บริการหลายตำบลเพื่อสนับสนุนการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรับถ่ายโอนทั้งหมด 12 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาทั้งหมุดำเนินการสอนในระดับมัธยมศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาต้นจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายแบ่งเป็นโรงเรียนประจำตำบล 10 โรงเรียน และโรงเรียนประจำอำเภอ 2 โรงเรียน โดยโรงเรียนพิบูลมังสาหารเป็นโรงเรียนแรก ที่ดำเนินการถ่ายโอนในปี พ.ศ. 2550 และระหว่างปี พ.ศ. 2551-2552 มีการถ่ายโอนเพิ่ม 11 โรงเรียน โรงเรียนที่ดำเนินการถ่ายโอนกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ 9 อำเภอ ดังนี้ 1) โรงเรียนโนนกลางวิทยาคม โรงเรียนพิบูลมังสาหาร โรงเรียนไร่ไธ้ประชาคมโรงเรียนหนองบัวฮีวิทยาคม ตั้งอยู่ในอำเภอพิบูลมังสาหาร 2) โรงเรียนนาสะไมวิทยาคม ตั้งอยู่ในอำเภอดงเจริญ 3) โรงเรียนนาคำวิทยา ตั้งอยู่ในอำเภอเขื่องใน 4) โรงเรียนบัวงามวิทยา ตั้งอยู่ในอำเภอเดชอุดม 5) โรงเรียนแก่งเหี้ยนวิทยาคม ตั้งอยู่ในอำเภอเขมราฐ 6) โรงเรียนห้วยข้าพิทยาคม ตั้งอยู่ในอำเภอบุณฑริก 7) โรงเรียนเหล่างามพิทยาคม ตั้งอยู่ในอำเภอโพธิ์ไทร 8) โรงเรียนเบ็ดเต็ดตูเมน 2 ชองเม็ก ตั้งอยู่ในอำเภอสรินธร 9) โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา ตั้งอยู่ในอำเภอน้ำขุ่น

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 12 โรงเรียน ทั้งนี้ตลอดระยะ

เวลาสิบปีที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานียังไม่มีรับการถ่ายโอนเพิ่มเติมแต่อย่างใด ในปี พ.ศ. 2563 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 8,151 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2564ก, น.3) และมีจำนวนบุคลากร 579 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร 26 คน บุคลากรสายการสอน 465 คน และบุคลากรสายสนับสนุนการสอน 88 คน

อย่างไรก็ตามในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2561 – 2564 พบว่า 1) ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวมผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแยกรายโรงเรียนสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ผลคะแนนสูงกว่าคะแนนรวมเฉลี่ยของโรงเรียนสังกัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีและคะแนนมีความใกล้เคียงระดับคะแนนเฉลี่ยรวมของจังหวัด คือ โรงเรียนพิบูลมังสาหาร โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา และโรงเรียนบัวงามวิทยา และกลุ่มที่ 2 โรงเรียนที่ยังมีค่าผลคะแนนต่ำกว่าระดับคะแนนรวมเฉลี่ยของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีและคะแนนเฉลี่ยรวมของจังหวัดอุบลราชธานี (ตารางที่ 1.1) 2) จำนวนนักเรียนของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนนักเรียนโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมด 8,151 คนและเพิ่มขึ้นเป็น 8,626 คน ในปี พ.ศ. 2564 (ตารางที่ 1.2) ทั้งนี้กลุ่มโรงเรียนที่ผลคะแนนสูงกว่าคะแนนรวมเฉลี่ยของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีและคะแนนมีความใกล้เคียงระดับคะแนนเฉลี่ยรวมของจังหวัดมีจำนวนนักเรียนสมัครเรียนเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 1.1 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วย: คะแนน

ลำดับ	โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3	ขนาดร.	2561	2562	2563	2564	รวมเฉลี่ย 2561-2564
1	โรงเรียนห้วยข้าพพิทยาคม	กลาง	31.27	30.62	28.4	27.11	29.35
2	โรงเรียนไร่ไผ่ประชาคม	กลาง	31.01	31.36	29.11	27.42	29.73
3	โรงเรียนนาคำวิทยา	กลาง	31.63	31.89	28.7	27.73	29.99
4	โรงเรียนโนนกลางพิทยาคม	เล็ก	31.27	31.46	30.6	26.36	29.92
5	โรงเรียนหนองบัวสีวิทยาคม	กลาง	32.51	31.08	30.87	28.16	30.66
6	โรงเรียนนาสะไมพิทยาคม	กลาง	31.49	32.2	30.91	30.01	31.15
7	โรงเรียนแก้งเหนือพิทยาคม	กลาง	33.76	29.99	31.37	27.98	30.78
8	โรงเรียนเบ็ดเต็มน 2 ซองเม็ก	กลาง	31.82	31.01	32.72	28.82	31.09
9	โรงเรียนเหล่าสามพิทยาคม	กลาง	31.47	31.47	35.48	26.94	31.34
10	โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา	กลาง	35.07	32.43	30.9	28.85	31.81
11	โรงเรียนบัวงามวิทยา	กลาง	34.37	32.58	35.1	29.99	33.01

ลำดับ	โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่3	ขนาดร.	2561	2562	2563	2564	รวมเฉลี่ย 2561-2564
12	โรงเรียนพิบูลมังสาหาร	ใหญ่พิเศษ	37.56	36.35	38.67	32.92	36.38
คะแนน O – NET รวมเฉลี่ยของ รร.สังกัด อบจ.อุบล			32.77	31.87	31.9	28.52	31.27
คะแนน O – NET รวมเฉลี่ยระดับจังหวัดอุบลราชธานี			34.75	34.01	34.2	31.82	33.70
คะแนน O – NET รวมเฉลี่ยระดับประเทศ			37.5	36.3	36.01	34.56	36.09

ที่มา: โรงเรียนห้วยข้าพิทยาคม, 2562, น. 13; โรงเรียนห้วยข้าพิทยาคม, 2563, น. 13; โรงเรียนไร่ไต้ประชาคม, 2562, น. 14; โรงเรียนไร่ไต้ประชาคม, 2563, น. 13; โรงเรียนนาคำวิทยา, 2562, น. 24; โรงเรียนนาคำวิทยา, 2563, น. 24; โรงเรียนโนนกลางวิทยาคม, 2562, น. 13; โรงเรียนโนนกลางวิทยาคม, 2563, น. 13; โรงเรียนหนองบัวฮีวิทยาคม, 2562, น.12; โรงเรียนหนองบัวฮีวิทยาคม, 2563, น. 12; โรงเรียนนาสะไมพิทยาคม, 2562, น. 12; โรงเรียนนาสะไมพิทยาคม, 2563, น.12; โรงเรียนแก้งเหนือพิทยาคม, 2562, น. 22; โรงเรียนแก้งเหนือพิทยาคม, 2563, น. 21; โรงเรียนเบ็ดเตตุเมน 2 ช่องเม็ก, 2562, น. 17; โรงเรียนเบ็ดเตตุเมน 2 ช่องเม็ก, 2563, น. 12; โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา, 2562, น. 18; โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา, 2563, น. 18; โรงเรียนเหล่างามพิทยาคม, 2562, น. 13; โรงเรียนเหล่างามพิทยาคม, 2563, น. 13; โรงเรียนบัวงามวิทยา, 2562, น. 16; โรงเรียนบัวงามวิทยา, 2563, น. 16; โรงเรียนพิบูลมังสาหาร, 2563, น. 20; องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2564ข, น. 8

ตารางที่ 1.2 จำนวนนักเรียนโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระหว่างปี 2560-2564

หน่วย:คน

โรงเรียน	ขนาด	2561	2562	2563	2564
โรงเรียนแก้งเหนือพิทยาคม	กลาง	364	356	373	390
โรงเรียนนาคำวิทยา	กลาง	327	356	388	360
โรงเรียนนาสะไมพิทยาคม	กลาง	331	303	323	292
โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา	กลาง	938	886	891	940
โรงเรียนโนนกลางวิทยาคม	เล็ก	231	255	284	301
โรงเรียนบัวงามวิทยา	กลาง	862	789	737	759
โรงเรียนเบ็ดเตตุเมน 2 ช่องเม็ก	กลาง	728	628	602	606
โรงเรียนพิบูลมังสาหาร	ใหญ่พิเศษ	2952	3014	3157	3473
โรงเรียนไร่ไต้ประชาคม	กลาง	358	362	339	344
โรงเรียนหนองบัวฮีวิทยาคม	กลาง	329	316	278	283
โรงเรียนห้วยข้าพิทยาคม	กลาง	359	352	302	352
โรงเรียนเหล่างามพิทยาคม	กลาง	446	469	477	528
รวม		8225	8086	8151	8628

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2564ก, น. 3

นอกจากนี้ ยังพบว่าคุณภาพของโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนที่ผลคะแนนสูงกว่าคะแนนรวมเฉลี่ยของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีและคะแนนมีความใกล้เคียงระดับคะแนนเฉลี่ยรวมของจังหวัดมีคุณภาพดีตามมาตรฐานการศึกษาทั้งในด้านคุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีผลระหว่างดีเยี่ยม (โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา, 2563, น. ก; โรงเรียนบัวงามวิทยา, 2563, น. 1; โรงเรียนพิบูลมังสาหาร, 2563, น. จ)

เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีบรรลุเป้าหมายของการกระจายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลในอำเภอต่างๆ ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพโดยไม่ต้องเดินทางเข้ามาเรียนในตัวเมือง งานวิจัยจึงทำการศึกษาถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในด้านการบริหารการจัดการศึกษา โดยทำการศึกษาว่าเมื่อมีการถ่ายโอนโรงเรียนมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาททางการศึกษา มากน้อยเพียงใด โดยทำการศึกษากลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงเพื่อนำไปสู่การวางแผนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและขยายโอกาสในผู้เรียนอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการบริหารจัดการศึกษาในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการและด้านการบริหารทั่วไป
2. เพื่อเสนอแนะข้อปรับปรุงเชิงนโยบายในด้านการจัดการศึกษาแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้การบริหารการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ระเบียบวิธีวิจัยและกรอบการวิจัย

งานวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคำตอบว่าโรงเรียนที่มีผลการการสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทอย่างไร มากน้อยเพียงใดโดยศึกษาผ่านการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งหมด 3 โรงเรียนคือ โรงเรียนพิบูลมังสาหารซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอพิบูลมังสาหาร โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยาสตั้งอยู่ในอำเภอน้ำขุ่น โรงเรียนบัวงามวิทยาสตั้งอยู่ในอำเภอเดชอุดม โดยวิเคราะห์บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการจัดการศึกษาใน 4 ด้านคือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านบริหารทั่วไป ทั้งนี้ งานวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นต้น 2) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลักคือ กลุ่มผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มข้าราชการประจำหรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกรรมการสถานศึกษา กลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง

4. ทบทวนวรรณกรรม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเหมาะสมเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นด้วยเหตุผลหลัก 4 ประการ (วุฒิสาร ตันไชย, 2562ก, น. 17) คือ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประชาชนเป็นเจ้าของ ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากคนในชุมชนที่ได้รับการเลือกตั้ง ดังนั้นจึงต้องดูแลและรับผิดชอบต่อประชาชนในท้องถิ่นของตน 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้งบประมาณ บุคลากร และดำเนินงานเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ ทำให้สามารถเข้าถึงปัญหา ความต้องการและข้อมูลเชิงลึกเฉพาะในพื้นที่ได้ จึงทำให้สามารถออกแบบหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายได้ 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเชื่อมโยงปัญหาของชุมชนและกิจกรรมทางการศึกษาได้ ทำให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านปัญหาของชุมชนและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ได้ การจัดการศึกษาเป็นความท้าทายสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ผู้วิจัย ตันไชย (2562: อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2562, น. 21) ได้เสนอแนวทาง 3 ทางเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ 1) ความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Enjoy freedom) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอิสระในด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การจัดทำนโยบาย การใช้ทรัพยากรในการบริหารงานต่างๆ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาเพื่อได้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อเป็นการพัฒนาสังคมและคุณภาพของชุมชน 2) การเป็นหุ้นส่วนร่วมกันของทุกภาคส่วน (Engagement as owner) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นองค์กรใกล้ชิดกับประชาชนและชุมชนควรให้ภาคส่วนต่างๆ เช่น ชุมชน นักเรียน ผู้ปกครองเป็น “หุ้นส่วน” ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและสร้างความยั่งยืนในการจัดการศึกษา 3) การเข้าถึงการศึกษาของทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม และทุกกิจกรรมเชื่อมโยงกับการศึกษาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ของชุมชน (Education for all and all for education) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดการศึกษาครอบคลุมทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกันและให้การศึกษาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในขณะเดียวกันทุกกิจกรรมเชื่อมโยงกับการศึกษาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ของชุมชน ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวก และการจัดการ การจัดทรัพยากรทางการศึกษาหากต้องการให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีควรมีหลักเกณฑ์ คือ 1) ความเพียงพอ (Adequacy) ซึ่งการจัดทรัพยากรทางการศึกษาต้องอยู่ในระดับที่เพียงพอในการตอบสนองต่อมาตรฐานหรือจุดมุ่งหมายทางการศึกษา 2) ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) คือการใช้ทรัพยากรในการบรรลุประสิทธิผลหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือความสัมพันธ์ของปัจจัยนำเข้าและผลผลิต โดยการใช้ปัจจัยนำเข้าน้อยสุดเพื่อให้ได้คุณภาพและปริมาณทางการศึกษาที่ต้องการ 4) ความคุ้มค่า (Value for money) ถ้ากิจกรรมนั้นมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลก็ถือว่ามีความคุ้มค่าทางการเงิน 5) ความโปร่งใส (Transparency) ผู้ที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจได้รับข้อมูลที่สำคัญเพื่อให้สามารถนำไปสู่การตัดสินใจ ความโปร่งใสจะขึ้นอยู่กับจำนวนของข้อมูลที่เผยแพร่สู่สาธารณะ 6) ความเสมอภาค (Equity) การได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรมเสมอภาคกันจากรัฐบาลท้องถิ่นและรัฐบาลระดับชาติ (Glover & Levačić, 2020, pp. 17-27)

5. ผลการศึกษา

ผลวิเคราะห์บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในด้านการจัดการศึกษาโดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วนคือ 1) ด้านงบประมาณ 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านวิชาการ และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้านงบประมาณ

5.1.1. งบประมาณด้านการจัดการศึกษา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีจัดสรรงบประมาณแก่โรงเรียนในสังกัดทั้ง 12 โรงเรียนเฉลี่ยปีละประมาณ 120 ล้านบาท ตลอดระยะเวลา 3 ปี

คิดเป็นประมาณ 362.8 ล้านบาท โดยงบประมาณรายจ่ายมาจากเงินอุดหนุนทั่วไปซึ่งรับโอนมาจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักคิดเป็นร้อยละ 65 ของรายจ่ายโครงการพัฒนาด้านการศึกษาทั้งหมด ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีใช้งบประมาณของตนเองจากรายได้ร้อยละ 35 ของรายจ่ายโครงการพัฒนาด้านการศึกษาทั้งหมด (ตารางที่ 1.3)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรเงินรายได้ของตนในด้านการศึกษามีลักษณะการจัดสรรไปกับ

โครงการก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษามากกว่าโครงการพัฒนาครูและนักเรียน โดยจัดสรรโครงการก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 88.49 ของรายจ่ายด้านการศึกษาจากรายรายได้ของตนเอง ในขณะที่งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปพบว่าจัดสรรไปยังโครงการพัฒนาครูและนักเรียนมากกว่าเงินโครงการก่อสร้าง โดยคิดเป็นร้อยละ 97.22 ของรายจ่ายด้านการศึกษากจากแหล่งเงินอุดหนุนทั่วไป (ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.3 งบประมาณรายจ่ายโครงการพัฒนาด้านการศึกษาแยกตามแหล่งรายได้ระหว่างปี พ.ศ. 2561 - 2563

หน่วย: ล้านบาท

แหล่งเงินรายได้*	2561	2562	2563	รวม	ร้อยละ
เงินรายได้ อบจ.					
โครงการก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา	22.5	36.61	52.16	111.27	88.49
โครงการพัฒนาครูและนักเรียน	4.79	6.75	2.93	14.47	11.51
รวม	27.29	43.36	55.09	125.74	100
เงินอุดหนุนทั่วไปจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น					
โครงการก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา	2.99	1.8	1.8	6.59	2.78
โครงการพัฒนาครูและนักเรียน	81.02	74.94	74.51	230.47	97.22
รวม	84.01	76.74	76.31	237.06	100
รวมทั้งหมด	111.3	120.1	131.4	362.8	

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2561ก, น. 1-5; องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2562, น. 15-20; องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2563, น. 5-10

*รายจ่ายโครงการที่ดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี อนุมัติงบประมาณข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

เมื่อศึกษาถึงงบประมาณรายได้ของโรงเรียนพิบูลมังสาหาร โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา และโรงเรียนบัวงามพบว่าทั้ง 3 โรงเรียนพึ่งพาเงินอุดหนุนทั่วไปที่จัดสรรจากรัฐบาลโดยเฉพาะเงินอุดหนุนรายหัวเป็นหลักในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยโรงเรียนพิบูลได้รับการจัดสรรเงินรายหัว 10,957,600 บาท โรงเรียนน้ำขุ่น

วิทยา 3,221,000 บาทและโรงเรียนบัวงามวิทยา 2,885,100 บาท (ตารางที่ 1.4)

ทั้งนี้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีจัดสรรรายได้ของตนเองให้โรงเรียนในสังกัดแต่ละโรงเรียนไม่เท่ากัน ในช่วงปี พ.ศ.2563 องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรงบประมาณให้ทั้ง 3 โรงเรียน

ในจำนวนไม่มากนักเนื่องจากสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการนั้นมี การก่อสร้างในแต่ละปีที่ผ่านมาจนกระทั่งเต็มพื้นที่ ในขณะที่โครงการพัฒนาครูและนักเรียนจะเป็นโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรงบประมาณรวมโดยโรงเรียนทั้ง 12 โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการด้วยกัน

ดังนั้น เงินอุดหนุนรายหัวจึงมีบทบาทหลักในการพัฒนาด้านการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียน โดยถ้าหากโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนมากยอดเงินอุดหนุนรายหัวแปรผันตามโดยโรงเรียนได้รับยอดเงินจากเงินอุดหนุนรายหัวมากตามไปด้วย ซึ่งเงินจำนวนนี้ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน นักเรียนและครูโดยตรง

ตารางที่ 1.4 รายได้ของสถานศึกษาแยกรายโรงเรียน ปี พ.ศ. 2563

หน่วย:บาท

รายได้ของสถานศึกษา	รายรับ		
	ร.ร.บัวงามวิทยา	ร.ร.น้ำขุ่นวิทยา	ร.ร.พิบูลมังสาหาร
ก. รายได้ที่จัดหาเอง			
เงินรายได้จากการเรียกเก็บค่าบำรุงการศึกษา	665,900	5,000	7,205,100
เงินดอกผลที่เกิดจากรายได้สถานศึกษา	6,746.22	13,467.6	
เงินที่ได้รับจากบุคคลภายนอกเนื่องจากบุคคลนั้นได้รับประโยชน์จากการใช้ทรัพย์สินของสถานศึกษา	146,429		1,100,000
ข. เงินอุดหนุนทั่วไป			
1. เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ อบท. เพื่อตั้งงบประมาณให้สถานศึกษา			
ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงหลักสูตร	20,000	20,000	20,000
อินเทอร์เน็ตโรงเรียน	16,800	16,800	16,800
การพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูและบุคลากร	126,000	132,000	480,000
ค่าใช้จ่ายปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน	100,000	100,000	100,000
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียน	50,000	50,000	50,000
ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา	18,000	18,000	18,000
ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD)	400,000	400,000	375,000
ค่าใช้จ่ายปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียนฯ	150,000	150,000	150,000
ค่าใช้จ่ายโครงการส่งเสริมกิจกรรมรักการอ่าน	50,000	50,000	50,000
ร.ร.ด้านการป้องกันเฝ้าระวังและแก้ไขยาเสพติดดีเด่น			100,000
2. เงินสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน 30% ของนักเรียนระดับ ม.ต้น คนละ 3,000 บาท	342,000	438,000	1,488,000
3. เงินอุดหนุนทั่วไปสนับสนุนค่าใช้จ่ายการบริหารสถานศึกษา			
ค่าจัดการเรียนการสอน(รายหัว)	2,885,100	3,221,000	10,957,600

รายได้ของสถานศึกษา	รายรับ		
	รร.บัวงามวิทยา	รร.น้ำขุ่นวิทยา	รร.พิบูลมังสาหาร
ค่าหนังสือ	831,077	911,151	3,093,655
ค่าเครื่องแบบนักเรียน	375,650	418,700	1,424,400
ค่าอุปกรณ์การเรียน	347,860	388,120	1,320,360
ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	723,160	807,680	2,747,660
ค.เงินรายได้จากองค์การบริหารส่วนจังหวัด			
โครงการพัฒนานักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา	2,930,000	2,930,000	2,930,000
โครงการก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกฯ	3,004,000		1,950,000
จำนวนนักเรียน (คน)	737	891	3,157
สัดส่วนงบประมาณต่อนักเรียน 1 คน (บาทต่อหัว)	17,895	11,301.82	11,269.11

ที่มา: โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา, 2563, น. 24-25; โรงเรียนบัวงามวิทยา, 2565, น. 4-8; โรงเรียนพิบูลมังสาหาร, 2565, น. 2-5

อย่างไรก็ตามการพัฒนาการเรียนสอนให้มีประสิทธิภาพนั้นงบประมาณอีกส่วนหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนา คือการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในแผนการเรียนพิเศษ (ตารางที่ 1.5) ซึ่งงบประมาณส่วนนี้ถูกนำไปพัฒนาการเรียนของผู้เรียนในแผนการเรียนพิเศษโดยตรง เช่น การจัดโครงการค่ายสำหรับนักเรียนในแผนการเรียนพิเศษ การจัดโครงการติวพิเศษ การจ้างครูต่างชาติ เป็นต้น การจัดหางบประมาณด้วยตนเองของโรงเรียนในลักษณะนี้เป็นส่วนหนุนเสริมศักยภาพในการเรียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างมาก ปัจจุบันพบว่ามีความต้องการ

ของนักเรียนและผู้ปกครองที่เข้าในแผนการเรียนพิเศษจำนวนมาก เช่น ในปี พ.ศ. 2565 แผนการเรียนพิเศษ AP ของโรงเรียนพิบูลมังสาหารมีแผนรับ 40 คนแต่มีผู้มาสมัครเรียนจำนวน 300 คน เป็นต้น (สงวน แสงชาติ, สัมภาษณ์, 2565, 15 มิถุนายน) การจัดทำแผนการเรียนพิเศษ การกำหนดค่าธรรมเนียม การจัดเก็บค่าธรรมเนียม และการดำเนินการโครงการพิเศษต่างๆ ในแผนการเรียนพิเศษนั้นจัดทำขึ้นโดยโรงเรียนเป็นหลัก องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเพียงผู้รับทราบและอนุมัติ (สงวน แสงชาติ, สัมภาษณ์, 2565, 15 มิถุนายน)

ตารางที่ 1.5 แผนการเรียนพิเศษและค่าธรรมเนียม แยกรายโรงเรียน ปี พ.ศ. 2563

โรงเรียน	แผนการเรียน	ค่าธรรมเนียม(บาท/คน/ภาคการศึกษา)
โรงเรียนบัวงามวิทยา	วิทย์-คณิต (ห้องเรียนพิเศษ)	1,500
	ศิลป์-ภาษา	-
	ทวิศึกษา	-
โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา	วิทย์-คณิต	-
	สังคม-ภาษา	-
	วิทย์-คณิต-คอมพิวเตอร์	-

โรงเรียน	แผนการเรียนรู้	ค่าธรรมเนียม(บาท/คน/ภาคการศึกษา)
โรงเรียนพิบูลมังสาหาร	วิทย์ - คณิต (AP)	4,000
	วิทย์ - คณิต (IEP)	6,000
	วิทย์ - คณิต (PCP)	6,000
	ม.1 วิทย์-คณิต(ECD)	450

5.1.2 รูปแบบในการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาให้แก่โรงเรียนในสังกัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีรูปแบบการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาแก่โรงเรียนในสังกัดใน 2 รูปแบบหลักแยกตามลักษณะของโครงการคือโครงการก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา และโครงการอบรมพัฒนาครูและนักเรียน กล่าวคือ

1) การจัดสรรในโครงการก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา เช่น โรงอาหาร ห้องสมุด สนามกีฬา ศูนย์การเรียนรู้ รั้วโรงเรียน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ โคมหรืออาคารกิจกรรม ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในโรงเรียน ถนนลาดยางแอสฟัลต์ รถหกล้อ รถตู้ เป็นต้น การจัดสรรงบประมาณมีลักษณะการจัดสรรงบประมาณตามความต้องการของโรงเรียนคือ ก. รูปแบบ “อยากได้ให้ขอมา” ซึ่งเป็นการจัดสรรงบประมาณตามความต้องการของโรงเรียน โดยในแต่ละปีงบประมาณโรงเรียนทำการตรวจสอบความต้องการของตนเองและจัดทำเสนอความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะส่งกองช่างมาตรวจสอบหากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเห็นชอบก็จะนำเข้าบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น และจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี (กานต์ กัลป์ตินันท์, สัมภาษณ์, 2565, 2 มีนาคม; สุรพงษ์ ดัวงทอง, สัมภาษณ์, 2565, 8 มิถุนายน; กุสุมา ดาวประสงค์, สัมภาษณ์, 2565, 22 มิถุนายน) ข.รูปแบบ “การลงพื้นที่โดยตรง” เพื่อพบ

ผู้บริหารโรงเรียนหรือคณะกรรมการสถานศึกษา หรือเชิญผู้บริหารศึกษาให้มาร่วมประชุม ซึ่งเป็นรูปแบบการแลกเปลี่ยนพูดคุยถึงความต้องการต่างๆ ของโรงเรียนโดยตรงระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด (กานต์ กัลป์ตินันท์, สัมภาษณ์, 2565, 2 มีนาคม) ทั้งนี้ความต้องการที่โรงเรียนต่างๆ ต้องการองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะนำมาจัดลำดับความสำคัญ และดำเนินการให้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ทุกโครงการที่ได้รับการอนุมัติ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเป็นผู้จัดซื้อจัดจ้างและดำเนินการเองทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการ ในขณะที่โรงเรียนมีหน้าที่เพียงการตรวจรับโครงการ ทั้งนี้การของบประมาณแต่ละครั้งของโรงเรียนมีแนวโน้มน้อยมากที่จะไม่ได้รับการจัดสรรจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด (กุสุมา ดาวประสงค์, สัมภาษณ์, 2565, 22 มิถุนายน; สงวน แสงชาติ, สัมภาษณ์, 2565, 15 มิถุนายน; สุรพงษ์ ดัวงทอง, สัมภาษณ์, 2565, 8 มิถุนายน) นอกจากนี้ปัจจัยหนุนเสริมอีกปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนได้รับงบประมาณคือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) ในพื้นที่ ซึ่งจะทำหน้าที่ในสภาโดยการยกมือสนับสนุน รับรองโครงการที่โรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนมีความต้องการให้ได้รับการจัดสรรเงิน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรงบประมาณในด้านการก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษามากที่สุด ซึ่งการจัดสรรดังกล่าวช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของโรงเรียนได้เป็น

อย่างมากเนื่องจากการก่อสร้างต้องใช้งบประมาณจำนวนมากทำให้โรงเรียนไม่สามารถก่อสร้างได้เนื่องจากเงินจากงบรายหัวมีจำนวนงบประมาณที่ไม่เพียงพอ เช่น โครงการก่อสร้างโรงอาหารใช้งบประมาณ 20 ล้านบาท ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงเต็มเต็มความต้องการของโรงเรียนได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามปัจจุบันพบว่าการก่อสร้างเริ่มเต็มพื้นที่ในบางโรงเรียน เช่น โรงเรียนพิบูลมังสาหาร มีพื้นที่โรงเรียน 58 ไร่ แต่ไม่สามารถรองรับสิ่งก่อสร้างเพิ่มเติมได้อีกแล้ว (สงวน แสงชาติ, สัมภาษณ์, 2565, 15 มิถุนายน)

ความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่มองเห็นได้จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนเนื่องจากผู้ปกครองมองเห็นถึงความพร้อมของโรงเรียน (สุรพงษ์ ด่วงทอง, สัมภาษณ์, 2565, 8 มิถุนายน) ซึ่งโรงเรียนพิบูลมังสาหาร โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา และโรงเรียนบัวงามวิทยามีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปีเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนใกล้เคียงในพื้นที่ นอกจากนี้การสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทำให้โรงเรียนสามารถใช้งบประมาณรายหัวที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลไปพัฒนาด้านต่างๆ โดยแต่ละโรงเรียนสามารถสร้างความโดดเด่นหรือความเชี่ยวชาญของตนเองได้ เช่น โรงเรียนพิบูลมังสาหารเน้นด้านวิชาการและศิลปวัฒนธรรม โรงเรียนนาคำวิทยานันเน้นด้านกีฬา โรงเรียนบัวงามวิทยานันเน้นด้านการส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น (กุสุมา ดาวประสงค์, สัมภาษณ์, 2565, 22 มิถุนายน; สุรพงษ์ ด่วงทอง, สัมภาษณ์, 2565, 8 มิถุนายน)

2) การจัดสรรงบประมาณโครงการอบรมพัฒนาครูและนักเรียน โครงการอบรมพัฒนาครูและนักเรียนเป็นโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด

อุบลราชธานีเป็นผู้คิดและเป็นผู้ดำเนินโครงการเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นโครงการอบรมรวมทั้ง 12 โรงเรียน โดยโรงเรียนในสังกัดต้องเข้าร่วมกิจกรรม เช่น โครงการแข่งขันคนเก่งในโรงเรียนท้องถิ่น โครงการเข้าค่ายภาษาอังกฤษ โครงการพัฒนาศักยภาพครู 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ โครงการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมลูกเสือเนตรนารียุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งลักษณะโครงการส่วนมากเน้นการสร้างทักษะชีวิต การสร้างประสบการณ์ชีวิต มากกว่าการพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียน (กุสุมา ดาวประสงค์, สัมภาษณ์, 2565, 22 มิถุนายน) อย่างไรก็ตามงบประมาณในส่วนนี้มีการจัดสรรงบประมาณน้อยลงในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2563 เนื่องจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การจัดโครงการอบรมต่างๆ ไม่สามารถดำเนินการได้

จากรูปแบบการจัดสรรงบประมาณทั้ง 2 ประเภทสะท้อนให้เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณเป็นการตัดสินใจและดำเนินการเองโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นโครงการก่อสร้างและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนหรือโครงการอบรมพัฒนาครูและนักเรียน โดยไม่มีการจัดสรรงบประมาณในลักษณะที่เป็นการเพิ่มรายได้ให้โรงเรียนที่ทำให้โรงเรียนสามารถตัดสินใจในการนำเงินไปบริหารจัดการเองตามความต้องการของตนได้อย่างมีอิสระ

5.1.3 ความยืดหยุ่นในการจัดสรรงบประมาณด้านการบริหารจัดการการศึกษา

การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปอย่างทั่วถึงทั้ง 12 โรงเรียน และมีความยืดหยุ่นสามารถตอบสนองต่อความจำเป็นเร่งด่วนได้ทันท่วงทีกล่าวคือ ในกระบวนการปกติการเสนอโครงการความต้องการต่างๆ ของโรงเรียน

จะต้องถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นและผ่านกระบวนการงบประมาณว่าด้วยข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ทั้งนี้หากโรงเรียนมีความจำเป็นเร่งด่วนระหว่างปี เช่น ฝ่าเพดานของโรงเรียนพัง เป็นต้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถเพิ่มเติมโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ซึ่งเรียกว่าแผนพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มเติม โดยคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มเติมพร้อมด้วยเหตุผลความจำเป็นเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาและส่งให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาเมื่อสภาให้ความเห็นชอบแล้วผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้ นอกจากนี้ในช่วงปลายปีงบประมาณหากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีงบประมาณเหลือก็สามารถอนุมัติจัดสรรงบประมาณในโครงการต่างๆ เพิ่มเติมได้อีก

5.2 ด้านบุคลากรทางการศึกษา

5.2.1 การลดขั้นตอนด้านการบริหารงานบุคคล

1) การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นสายบังคับบัญชาสั้นเนื่องจากลดขั้นตอนจากกระทรวงศึกษาธิการ กรม และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยการบังคับบัญชาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสิ้นสุดภายในท้องถิ่นคือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่นการโอนย้ายระหว่างโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นสามารถทำได้โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบอำนาจให้โรงเรียนในการพิจารณาปรับโอนย้ายตามความต้องการของโรงเรียน โดยอำนาจสูงสุดในการอนุมัติในการปรับโอนย้ายคือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้หากครูจาก สพฐ. ต้องการโอนย้ายมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำได้โดยการติดต่อทางโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้พิจารณารับการโอนย้ายยกเว้นบางกรณีที่มีคำสั่งตรงจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้รับโอนย้าย โรงเรียนและองค์การบริหาร

ส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับเลือกการโอนย้ายซึ่งการรับโอนย้ายบุคคลครูขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีพบว่า ร้อยละ 30 เป็นคนในท้องถิ่น (สุรพงษ์ ดั่งทอง, สัมภาษณ์, 2565, 8 มิถุนายน) เมื่อองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นผู้เลือกครูโดยครูเป็นคนในท้องถิ่นก็จะส่งผลดีต่อนักเรียนและการศึกษาครูท้องถิ่นเป็นผู้อยู่ในพื้นที่ได้นานและเข้าใจบริบทของท้องถิ่นทำให้สามารถขับเคลื่อนการศึกษาของท้องถิ่นได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) การเลื่อนเงินเดือนของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นกระบวนการภายในโรงเรียนโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้พิจารณาขั้นต้นและเมื่อพิจารณาเสร็จส่งผลการพิจารณาต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อำนาจในการพิจารณาปรับเลื่อนเงินเดือนเป็นอำนาจหน้าที่ของโรงเรียน โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้สั่งเลื่อนหรือปรับลดการเลื่อนเงินเดือนของครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยพิจารณาจากการรายงานผลของคณะกรรมการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนประกอบด้วย 1. รองนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหรือหัวหน้าส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ 2. หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บริหารสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน ไม่น้อยกว่า 2 คน เป็นกรรมการ 3. ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบงานบริหารงานบุคคลข้าราชการหรือพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนท้องถิ่น เป็นเลขานุการ คณะกรรมการชุดนี้ทำหน้าที่พิจารณาและรายงานผลการพิจารณาเสนอความเห็นต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อประกอบการพิจารณา สั่งเลื่อนเงินเดือน นอกจากนี้ยังมีการให้อำนาจนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกรณีผู้ใดไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะเลื่อนเงินเดือนได้เนื่องจากขาดคุณสมบัติเกี่ยวกับระยะเวลาปฏิบัติราชการ การลาหรือการมาทำงานสาย แต่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาเห็นสมควรเลื่อนเงินเดือนให้โดยมีเหตุผลเป็นกรณีพิเศษ

ก็สามารถกระทำได้โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
เสนอ ก.จ.จ.จังหวัดเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
ส่งเลื่อนเงินเดือนเป็นการเฉพาะรายได้

5.2.2 การส่งเสริมความก้าวหน้าในสายอาชีพ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทในการ
สนับสนุนความก้าวหน้าในอาชีพในกรณีการเลื่อน
วิทยฐานะที่สูงขึ้น การเลื่อนวิทยฐานะเป็นการส่งเสริม
สนับสนุนให้พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษา
มีการส่งเสริมความชำนาญและมีความเชี่ยวชาญใน
การจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาตนเองอย่าง
ต่อเนื่อง และเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เมื่อ
โรงเรียนย้ายมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว
ผู้พิจารณาหรือตรวจการประเมินผลงานครูเพื่อเลื่อน
วิทยฐานะเชี่ยวชาญหรือเชี่ยวชาญพิเศษคือ ผู้อำนวยการ
สถานศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ประเมินผลงาน
และคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ซึ่งพบว่าการประเมินผลงานของครูเพื่อให้มีหรือเลื่อน
วิทยฐานะสูงขึ้นนั้นมีขั้นตอนการพิจารณารวดเร็วขึ้นใช้
ระยะเวลาสั้นจากเดิม ส่งผลให้ครูในโรงเรียนสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการเลื่อนวิทยฐานะ
อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว และมีจำนวนมาก (บัณฑิตา วงศ์งาม,

สัมภาษณ์, 2565, 2 มีนาคม; สุรพล สืบพรหม,
สัมภาษณ์, 2565, 29 มิถุนายน; สุรพงษ์ ดั่งทอง,
สัมภาษณ์, 2565, 8 มิถุนายน) เช่น โรงเรียนน้ำขุนวิทยา
มีครูได้วิทยฐานะระดับครูเชี่ยวชาญ (C9) จำนวน 3 คน
โรงเรียนบัวงามวิทยา จำนวน 2 คนและโรงเรียน
พิบูลมังสาหาร 10 คน (ตารางที่ 1.6)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทในการ
สนับสนุนส่งเสริมการเลื่อนวิทยฐานะให้เป็นไปอย่าง
รวดเร็วดังนี้คือ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการจัด
ทำแผนในการพัฒนาการเลื่อนวิทยฐานะ 2) การจัด
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการปรับปรุงผลงานเพื่อ
เลื่อนวิทยฐานะและการจัดหาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ
การเลื่อนวิทยฐานะของครูที่มีคุณสมบัติพร้อมสำหรับ
การขอขึ้นเลื่อนวิทยฐานะ 3) สำหรับผู้ขอรับการประเมิน
เพื่อเลื่อนวิทยฐานะแล้วมีผลการประเมินไม่ผ่าน องค์การ
บริหารส่วนจังหวัดมีการเยียวยาโดยจัดโครงการดูแลและ
ให้คำปรึกษา เช่น โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนา
บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เพื่อเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น (กรณีเยียวยา) เป็นต้น (กุสุมา
ดาวประสงค์, สัมภาษณ์, 2565, 22 มิถุนายน; สุรพงษ์
ดั่งทอง, สัมภาษณ์, 2565, 8 มิถุนายน)

ตารางที่ 1.6 จำนวนครูแยกตามวิทยฐานะครู แยกรายโรงเรียน ประจำปี พ.ศ. 2563

หน่วย:คน

ชื่อโรงเรียน	จำนวนข้าราชการครู / พนักงานครู	วิทยฐานะ*					
		ครูผู้ช่วย	ค.ศ 1	ค.ศ 2	ค.ศ 3	ค.ศ 4	ค.ศ 5
โรงเรียนบัวงามวิทยา	41	-	1	12	26	2	-
โรงเรียนน้ำขุนวิทยา	42	3	9	7	21	2	-
โรงเรียนพิบูลมังสาหาร	151	12	8	28	93	10	-

ที่มา: โรงเรียนบัวงามวิทยา, 2563, น. 4-7; โรงเรียนน้ำขุนวิทยา, 2563, น. 5-8; โรงเรียนพิบูลมังสาหาร, 2563, น. 3-9

* ครู ค.ศ 1 = ครูระดับปฏิบัติการ, ครู ค.ศ. 2 = ครูชำนาญการ, ครู ค.ศ. 3 = ครูชำนาญการพิเศษ, ครู ค.ศ. 4 = ครูเชี่ยวชาญ,
ครู ค.ศ. 5 = ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

5.2.3 การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

การสร้างแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษานับเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนพฤติกรรมของคนให้มีความพยายาม ความกระตือรือร้น ความอดทน และใช้ความรู้ความสามารถให้เป็นประโยชน์ต่องาน ทั้งนี้เมื่อโรงเรียนโอนย้ายมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพบว่า นอกจากบุคลากรครูจะได้รับสวัสดิการต่างๆ ที่เหมือนครูสังกัดสพฐ. เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าเช่าบ้าน เป็นต้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับสวัสดิการที่เพิ่มเติมในแต่ละปีซึ่งเรียกว่า “ระบบเงินโบนัส” หากผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติราชการเพื่อขอรับเงินรางวัลประจำปีสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ผลการประเมินตามเกณฑ์เป็นดีเด่นจะส่งผลให้ทุกคนที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับโบนัส ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีทั้ง 12 โรงเรียนได้รับโบนัสในทุกๆ ปี (กุสุมา ดาวประสงค์, สัมภาษณ์, 2565, 22 มิถุนายน; สงวน แสงชาติ, สัมภาษณ์, 2565, 15 มิถุนายน; สุรพงษ์ ด่วงทอง, สัมภาษณ์, 2565, 8 มิถุนายน) ทั้งนี้ จำนวนเงินของโบนัสของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดจะแตกต่างกันตามจำนวนเงินเดือนที่เลื่อนของตนเองและอัตราโบนัสที่กำหนด เช่น โบนัส 1 เท่าของเงินเดือน เป็นต้น

5.2.4 การสนับสนุนอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา

บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านอัตรากำลังคนในโรงเรียน พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนอัตรากำลังคนซึ่งส่งผลให้โรงเรียนมีอัตรากำลังคนเพิ่มขึ้น จากข้อมูลของทั้ง 3 โรงเรียนพบว่า 1) ข้าราชการครูหรือพนักงานครูทุกคนจ้างด้วยกระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด 2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนการจ้างในส่วน of พนักงานจ้างปฏิบัติหน้าที่สอนและพนักงานฝ่ายสนับสนุนการสอน 3) จำนวนการจ้างพนักงานจ้างปฏิบัติหน้าที่สอนและพนักงานฝ่ายสนับสนุนการสอนมีการจ้างด้วยแหล่งเงินของโรงเรียนมากกว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด กล่าวคือ ใช้แหล่งเงินของโรงเรียนในการว่าจ้างมีจำนวนดังนี้โรงเรียนบัวงามวิทยา 8 อัตรา โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยาจำนวน 8 อัตรา โรงเรียนพิบูลมังสาหาร 32 อัตรา ในขณะที่การใช้แหล่งเงินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีจำนวนดังนี้โรงเรียนบัวงามวิทยา 4 อัตรา โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยาจำนวน 9 อัตรา โรงเรียนพิบูลมังสาหาร 12 อัตรา (ตารางที่ 1.7) ทั้งนี้ โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนสามารถจ้างพนักงานจ้างปฏิบัติหน้าที่สอนและพนักงานฝ่ายสนับสนุนการสอนด้วยแหล่งเงินของตนเองได้บางส่วนหนึ่งเกิดจากทั้ง 3 โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนจำนวนมากทำให้ได้รับยอดรวมขอเงินจัดสรรเงินรายหัวมาก ทำให้มีงบประมาณในการจ้างบุคลากรและการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเงินอุดหนุนรายหัวสำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่จะเป็นสิ่งที่ได้เปรียบกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 1.7 จำนวนอัตราค่าจ้างบุคลากรของโรงเรียน แยกตามแหล่งเงินจ้าง ปี พ.ศ. 2563

หน่วย:คน

ชื่อโรงเรียน	บุคลากรทางการศึกษา	จ้างด้วยเงิน				
		กระทรวง ศึกษาธิการ	อบจ.	โรงเรียน/ เงินอุดหนุน ทั่วไป	โครงการ IEP	รวม
รร.บัวงามวิทยา	ข้าราชการครู / พนักงานครู	41	-	-	-	41
	พนักงานจ้าง (ปฏิบัติหน้าที่สอน)	-	-	3	-	3
	ข้าราชการ/พนักงานจ้าง/ลูกจ้าง (สนับสนุนการสอน)	-	4	5	-	9
รร.น้ำขุ่นวิทยา	ข้าราชการครู / พนักงานครู	42	-	-	-	42
	พนักงานจ้าง (ปฏิบัติหน้าที่สอน)	-	4	5	-	9
	ข้าราชการ/พนักงานจ้าง/ลูกจ้าง (สนับสนุนการสอน)	-	5	3	-	8
รร.พิบูลมังสาหาร	ข้าราชการครู / พนักงานครู	151	-	-	-	151
	พนักงานจ้าง (ปฏิบัติหน้าที่สอน)	-	3	8	7	18
	ข้าราชการ/พนักงานจ้าง/ลูกจ้าง (สนับสนุนการสอน)	-	9	24	-	33

ที่มา: โรงเรียนบัวงามวิทยา, 2563, น. 4-7, โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา, 2563, น. 5-8, โรงเรียนพิบูลมังสาหาร, 2563, น. 3-9

ทั้งนี้ การดำเนินการในกรณีโรงเรียนมีจำนวนครูไม่เพียงพอจนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ นั้น หากโรงเรียนมีความจำเป็นต้องจ้างเหมาครู โรงเรียนดำเนินการโดยขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดโดยแจ้งความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการสรรหาคัดเลือกร่วมกับโรงเรียนในรูปแบบคณะกรรมการร่วมการคัดเลือก ทั้งนี้ ในกรณีหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

มีงบประมาณไม่เพียงพอในการสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจอนุมัติให้โรงเรียนใช้จ่ายเงินรายได้หรือเงินสะสมของโรงเรียนและสั่งการให้เป็นรายจ่ายของสถานศึกษา ซึ่งลักษณะการเปิดช่องทางในการจัดหาบุคลากรทางการศึกษาทั้ง 2 ช่องทางเป็นส่วนช่วยเหลือเสริมให้โรงเรียนมีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์อัตราส่วนนักเรียนต่อครูคือนักเรียน 20 คนต่อครู 1 คน (ตารางที่ 1.8) ทำให้การสอนมีคุณภาพและมาตรฐานมากขึ้น

ตารางที่ 1.8 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู แยกรายโรงเรียน ปี พ.ศ. 2563

หน่วย: คน

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนครู	อัตราส่วนนักเรียน:ครู	อัตราส่วนตามเกณฑ์
โรงเรียนบัวงามวิทยา	737	41	18:1	20:1
โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา	891	51	18:1	20:1
โรงเรียนพิบูลมังสาหาร	3,157	151*	20:1	20:1

ที่มา: โรงเรียนบัวงามวิทยา, 2563, น. 11, โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา, 2563, น. 11, โรงเรียนพิบูลมังสาหาร, 2563, น. 13

* ไม่นับครูชาวต่างชาติ 7 คน ในโครงการ IEP

5.3 ด้านวิชาการ

5.3.1 ด้านการจัดการหลักสูตร

ผลการศึกษาพบว่าการจัดทำกิจกรรมด้านหลักสูตรนั้นโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเองเป็นหลัก โรงเรียนจัดทำหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560) และเป็นผู้พัฒนาแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (สงวน แสงชาติ, สัมภาษณ์, 2565, 15 มิถุนายน; สุรพงษ์ ด่วงทอง, สัมภาษณ์, 2565, 8 มิถุนายน) โดยแผนการเรียนรู้พิเศษมีการพัฒนาหลังจากมีการถ่ายโอนโรงเรียนมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว โรงเรียนทั้ง 3 แห่งมีการพัฒนาแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนโดยมีแผนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนของสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียน โรงเรียนจัดทำแผนการเรียนรู้พิเศษที่ทำให้ผู้เรียนมีทางเลือกและพัฒนาความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญ ความถนัดและความสนใจของตน ยกตัวอย่างเช่น 1) โรงเรียนพิบูลมังสาหาร มีแผนการเรียนรู้ประกอบด้วย 1. หลักสูตรพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ Advanced Program (AP) 2. หลักสูตรเทียบเคียงมาตรฐานสากลตามโครงการ Intensive English Program (IEP) 3. หลักสูตรเทียบเคียงมาตรฐานสากลตามโครงการ English for Communication

Development (ECD) 4. แผนการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ 5. ภาษาอังกฤษ 6. ภาษาจีน และ 7. การงานอาชีพ (ตารางที่ 1.9) 2) โรงเรียนบัวงามวิทยา เป็นโรงเรียนประจำตำบลและเป็นโรงเรียนเปิดโอกาสทางการศึกษาโดยไม่มีการคัดเลือกแต่นักเรียนทั้งหมดที่มาสมัครเรียน โรงเรียนมุ่งเน้นเส้นทางสายอาชีพ จึงจัดทำแผนการเรียนรู้ทวิศึกษา นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนเน้นวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีตามมาตรฐาน สสวท. (โรงเรียนคุณภาพ SMT สสวท.) 3) โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา เน้นแผนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยามีหลักสูตรส่งเสริมความเป็นเลิศใน 4 ทักษะ คือ คอมพิวเตอร์ ฟุตบอลหญิง กีตาร์ และวิทยาศาสตร์

ปัจจุบันพบว่าแผนการเรียนรู้พิเศษที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้นักเรียนจากโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงหรือโรงเรียนประจำอำเภออื่นๆ ให้ความสนใจและย้ายเข้ามาเรียนมากขึ้น เช่น นักเรียนจากอำเภอดอนตาล อำเภอสว่างวีระวงศ์ ย้ายมาเรียนโรงเรียนพิบูลมังสาหารซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอบิณฑังสาหร หรือนักเรียนจากอำเภอกุดรังศรีอุดมย้ายมาเรียนโรงเรียนน้ำขุ่นวิทยาซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอน้ำขุ่น เป็นต้น (สงวน แสงชาติ, สัมภาษณ์, 2565, 15 มิถุนายน; สุรพงษ์ ด่วงทอง, สัมภาษณ์, 2565, 8 มิถุนายน)

ตารางที่ 1.9 แผนการเรียนของโรงเรียน แยกรายโรงเรียน ปี พ.ศ. 2563

โรงเรียน	แผนการเรียน	
	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนพิบูลมังสาหาร	วิทย์-คณิต (AP)	วิทย์-คณิต (AP)
	วิทย์-คณิต (IEP)	วิทย์-คณิต (IEP)
	วิทย์-คณิต (PCP)	วิทย์-คณิต (PCP)
	วิทย์-คณิต (ECD)	วิทย์-คณิต (ECD)
โรงเรียนน้ำพูนวิทยา	วิทย์-คณิต	วิทย์-คณิต
	วิทย์-คอมพิวเตอร์	สังคม-ภาษา
โรงเรียนบัวงามวิทยา	แผนการเรียนปกติ	วิทย์-คณิตศาสตร์
		ศิลปะ-พลศึกษา
		ศิลปะ-ภาษาต่างประเทศ
		ศิลปะ-คอมพิวเตอร์
		คอมพิวเตอร์ธุรกิจ หลักสูตรทวิศึกษา
		เกษตรกรรม หลักสูตรทวิศึกษา

5.3.2 กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

- 1) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนจัดทำโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และ
- 2) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนจัดโดยโรงเรียน

ทั้งนี้พบว่ากิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีลักษณะไม่เน้นวิชาการ (ตารางที่ 1.10) แต่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพ ร่างกาย การสร้างประสบการณ์ชีวิต การใช้ชีวิตของนักเรียน ซึ่งโครงการต่างๆ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้คิดและดำเนินการโครงการเอง กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นกิจกรรมที่จัดทำเพื่อโรงเรียน

ทั้ง 12 โรงเรียนทำกิจกรรมร่วมกันไม่เน้นแยกเป็นรายโรงเรียนหรือเฉพาะโรงเรียน (ตารางที่ 1.8) กล่าวคือโรงเรียนในสังกัดทั้ง 12 แห่งมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเรียนการสอนที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ โดยโรงเรียนในสังกัดส่งนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมในแต่ละโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมต้องมีคุณสมบัติตามที่โครงการกำหนด เข้าร่วมตามความสมัครใจ และจำกัดจำนวนตามโควตาสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน ในการอบรมนั้นโรงเรียนแต่ละโรงเรียนได้รับประโยชน์เช่นเดียวกับโรงเรียนอื่นๆ เนื่องจากการจัดอบรมร่วมกัน ทั้งนี้กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเน้นจำนวนคนในการเข้าอบรมจำนวนมาก (ตารางที่ 1.10) อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพเนื่องจากไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนในแต่ละพื้นที่

ในขณะที่กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน ประสิทธิภาพต่อผู้เรียน เช่น กิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ที่จัดโดยโรงเรียนมีลักษณะเน้นวิชาการ โรงเรียนจัดขึ้น พื้นฐานวิทยาศาสตร์ กิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนของตนโดยเฉพาะเน้นให้เกิด เป็นต้น

ตารางที่ 1.10 โครงการพัฒนาด้านการเรียนการสอนและเป้าหมายของโครงการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ปี พ.ศ. 2561 – 2563

ปี	โครงการพัฒนาทางการเรียนการสอน	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน
2561	โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)	ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา	80 คน/ปี จาก 12 รร.
	โครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน	อบรมนักเรียน	96คน/ปี
	โครงการแข่งขันคนเก่งในโรงเรียนท้องถิ่น	นักเรียน	200คน/ปี
	โครงการส่งเสริมกิจกรรมวิทยาศาสตร์	นักเรียน	200 คน/ปีจาก 12 รร.
	โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา	นักเรียน	200คน/ปีจาก 12 รร.
	โครงการ To Be Number One	นักเรียน/ครู/บุคลากรทางการศึกษา	100คน/ปีจาก 12 รร.
	โครงการเข้าค่ายภาษาอังกฤษ	นักเรียน	120คน/ปี
	โครงการเข้าค่ายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	นักเรียน	120คน/ปี
	โครงการเข้าค่าย สังคมศึกษา-ภาษาไทย	นักเรียน	120คน/ปี
	โครงการเข้าค่าย วังโยธาพิทิต	นักเรียน	100คน/ปี
	โครงการพัฒนาศักยภาพครู 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	ครู	100 คน/ปี
	โครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำในการ บริหารจัดการศึกษา	ครู/บุคลากรทางการศึกษา	80คน/ปี
	โครงการส่งเสริมการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	ครู/บุคลากรทางการศึกษา	100คน/ปี
	โครงการประกันคุณภาพ การศึกษา	ครู/บุคลากรทางการศึกษา	100คน/ปี
	โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้โปรแกรมงานทะเบียนวัดผล	ครู/บุคลากรทางการศึกษา	40คน/ปีจาก12 รร.
	โครงการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนากิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและ ผู้บำเพ็ญประโยชน์	ครู/บุคลากรทางการศึกษา	80คน/ปี
	โครงการการบริหารจัดการ และการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	นักเรียน/ครู/บุคลากรทางการศึกษา	80คน/ปีจาก 12 รร.
	โครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่	นักเรียน/ครู/บุคลากรทางการศึกษา	80คน/ปีจาก 12 รร.
	โครงการกิจกรรม 9 ส	นิเทศร.ในสังกัด	120คน/ปี
	โครงการพัฒนาระบบ เว็บไซต์ของโรงเรียนในสังกัด	ครู/บุคลากรทางการศึกษา	60คน/ปี
	โครงการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา	ครู/บุคลากรทางการศึกษา	รร. 12 แห่ง
	โครงการคัดเลือกครูและบุคลากรทางการศึกษา ดีเด่น	ครู/บุคลากรทางการศึกษา	500คน/ปี
	โครงการจัดงานวันครู	นักเรียน/ครู/บุคลากรทางการศึกษา	50คน/ปี

ปี	โครงการพัฒนาทางการเรียนการสอน	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน
	โครงการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา	คณะกรรมการทำงาน ครู/ บุคลากรทางการศึกษา	80คน/ปี
	โครงการมหกรรมการจัดการศึกษาท้องถิ่น	นักเรียน/ครู/ บุคลากรทางการศึกษา/ผู้ปกครอง	1,000คน/ปี
	โครงการประชาสัมพันธ์ การรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อ ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 และปีที่ 4	นักเรียนเข้าศึกษาต่อ	2,500คน/ปี
2562	โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)	เหมือนปี 2561	เหมือนปี 2561
	โครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน (ปป ฉ3)		
	โครงการแข่งขันคนเก่งในโรงเรียนท้องถิ่น		
	โครงการส่งเสริมกิจกรรม วิทยาศาสตร์		
	โครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ในสถานศึกษา		
	โครงการ To Be Number One		
	โครงการเข้าค่ายภาษาอังกฤษ (ปป ฉ3)		
	โครงการเข้าค่ายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (ปป ฉ3)		
	โครงการเข้าค่าย สังคมศึกษา-ภาษาไทย		
	โครงการเข้าค่าย วงโยธวาทิต		
	โครงการพัฒนาศักยภาพครู 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้		
	โครงการฝึกอบรมเพื่อ เสริมสร้างภาวะผู้นำในการ บริหารจัดการศึกษา		
	โครงการส่งเสริมการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน		
	โครงการประกันคุณภาพ การศึกษา (ปป ฉ3)		
	โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้โปรแกรมงานทะเบียนวัดผล		
	โครงการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนากิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและ ผู้บำเพ็ญประโยชน์		
	โครงการบริหารจัดการ และการเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
	โครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่		
	โครงการกิจกรรม 9 ส		
	โครงการพัฒนาระบบ เว็บไซต์ของโรงเรียนในสังกัด		
	โครงการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา		
	โครงการคัดเลือกครูและ บุคลากรทางการศึกษา ดีเด่น		
	โครงการจัดงานวันครู		
	โครงการจัดทำแผนพัฒนา การศึกษา		
	โครงการมหกรรมการจัดการศึกษาท้องถิ่น		

ปี	โครงการพัฒนาทางการเรียนการสอน	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน
2563	โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)	เหมือนปี 2562	เหมือนปี 2562
	โครงการส่งเสริมสุขภาพ นักเรียน		
	โครงการส่งเสริม ประชาธิปไตยในสถานศึกษา		
	โครงการ To Be Number One		
	โครงการเข้าค่ายสังคมศึกษา-ภาษาไทย		
	โครงการเข้าค่ายวงโยธวาทิต		
	โครงการพัฒนาศักยภาพ ครู 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้		
	โครงการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนากิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำเพื่อประโยชน์		
	โครงการการบริหารจัดการและการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง		
	โครงการกิจกรรม 9 ส		
	โครงการพัฒนาระบบ เว็บไซต์ของโรงเรียนในสังกัด		
	โครงการคัดเลือกครู และบุคลากรทางการศึกษาดีเด่น		
	โครงการจัดงานวันครู		
	โครงการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา		
	โครงการมหกรรมการ จัดการศึกษาท้องถิ่น		
	โครงการเข้าค่ายศิลปะ		

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2561ข, น. 149-168

5.3.3 สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทอย่างมากในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางฟิสิกส์ ห้องปฏิบัติการทางเคมี ห้องปฏิบัติการทางชีววิทยา ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางคณิตศาสตร์ ห้องวิทยาศาสตร์ แส่นสนุก ห้องปฏิบัติการทางภาษาอังกฤษ ห้องมัลติมีเดีย ห้อง E-learning ห้องสืบค้น ห้อง IT ห้องปฏิบัติการ

ทางสังคม และศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง รถ 6 ล้อ สำหรับรับส่งนักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น (กุสุมา ดาวประสงค์, สัมภาษณ์, 2565, 22 มิถุนายน; สงวน แสงชาติ, สัมภาษณ์, 2565, 15 มิถุนายน; สุรพงษ์ ดั่งทอง, สัมภาษณ์, 2565, 8 มิถุนายน) ทั้งนี้พบว่า การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งผลให้ โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนมีความพร้อมทางด้านสิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการ ศึกษาเป็นอย่างมาก (ตารางที่ 1.11) ความพร้อม ดังกล่าวสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งส่งผลต่อ การเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพในการเรียนการสอนหรือ การทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนในโรงเรียน

ตารางที่ 1.11 สิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2563

สิ่งอำนวยความสะดวก	โรงเรียน		
	โรงเรียนบัวงามวิทยา	โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา	โรงเรียนพิบูลมังสาหาร
ห้องปฏิบัติการ(ห้อง)			
ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์	5	5	12
ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	3	3	6
ห้องปฏิบัติการทางภาษา	1	2	6
ห้องปฏิบัติการทางคณิตศาสตร์	2	2	2
ห้องปฏิบัติการดนตรี-นาฏศิลป์	-	-	4
ห้องปฏิบัติการกลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาไทย	-	-	1
ห้องปฏิบัติการสอนยี่ดหญ่ญ/ยี่มณาสตึก	-	-	1
ห้องปฏิบัติการปฐมพยาบาล			1
รวม	11	12	33
ห้องสมุด	1	1	1
หอประชุม (หลัง)	2	1	3
คอมพิวเตอร์ (เครื่อง)	179	170	495
หนังสือ วารสาร ตำรา (เล่ม)	2,300	12,080	29,800
อาคารเรียน (หลัง)	4	4	10
อาคารประกอบ (หลัง)	4	4	7
สนามเด็กเล่น	0	1	0
สนามกีฬา	3	1	5
อาคารอเนกประสงค์	1	1	0
ห้องน้ำ/ห้องส้วม (หลัง)	6	3	5
อื่นๆ	0	0	4

ที่มา: โรงเรียนบัวงามวิทยา, 2565, น. 23-25, โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา, 2565, น. 23-29, โรงเรียนพิบูลมังสาหาร, 2565, น. 23-28

อย่างไรก็ตามปัจจุบันโรงเรียนไม่ต้องการการก่อสร้างขนาดใหญ่ เพราะมีสิ่งก่อสร้างพื้นฐานเต็มพื้นที่ แต่โรงเรียนยังมีความต้องการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย หรือการซ่อมแซมบำรุงให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน

5.4 ด้านการบริหารทั่วไป

5.4.1 การมอบอำนาจในการบริหาร

อำนาจการตัดสินใจในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปของโรงเรียนมีความสำคัญเนื่องจากทำให้โรงเรียนมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการการเรียนการสอนของโรงเรียน จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการกระจายอำนาจด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคลให้แก่โรงเรียน แต่ยังมีข้อจำกัดในการกระจายอำนาจในด้านงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป กล่าวคือ 1) ด้านงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการมอบอำนาจแก่ผู้อำนวยการสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของโรงเรียนจากเงินรายได้ของสถานศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียนสามารถอนุมัติสั่งจ่ายเงินไม่เกิน 500,000 บาท หากเกินวงเงินดังกล่าวเป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการอนุมัติซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการดึงอำนาจการตัดสินใจทางงบประมาณไว้ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งส่งผลต่อความคล่องตัวในการใช้งบประมาณของโรงเรียน เช่น การจัดซื้อหนังสือเรียนซึ่งวงเงินเกิน 500,000 บาท ทางโรงเรียนต้องทำหนังสือขออนุมัติจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องรอหนังสือสั่งการ ซึ่งขั้นตอนกระบวนการดังกล่าวสร้างความล่าช้าในการจัดซื้อ และอาจไม่ทันการณ์ เป็นต้น (กุสุมา ดาวประสงศ์, สัมภาษณ์, 2565, 22 มิถุนายน) ทั้งนี้หากต้องการการกระจายอำนาจทางการศึกษา

ควรมอบอำนาจด้านงบประมาณให้ผู้อำนวยการสามารถตัดสินใจใช้งบประมาณตามรายได้ที่มีหรือตามศักยภาพของตนเพื่อให้โรงเรียนมีอำนาจในการ บริหารเบ็ดเสร็จ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการศึกษาและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน 2) ด้านการบริหารงานทั่วไป การดำเนินกิจกรรมทางด้านการบริหารทั่วไปมีการรวบอำนาจบางอย่างไว้ที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้อนุมัติ เช่น การขออนุมัติใช้รถยนต์ส่วนตัวไปราชการหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทางด้านการศึกษา การรับรองหนังสือเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อใช้ทำธุรกรรมทางการเงิน การกู้ยืม เป็นต้น การรวมอำนาจดังกล่าวไว้ที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำให้บุคลากรทางการศึกษาเสียเวลาในการเดินทางเนื่องจากโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะกระจายตามอำเภอต่างๆ จึงต้องใช้เวลาโดยต้องลาราชการเพื่อการเดินทางไปติดต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนั้นหากกระจายอำนาจการตัดสินใจในการอนุมัติต่างๆ ให้ผู้อำนวยการศึกษาของโรงเรียนจะลดทอนภาระต่างๆ และเกิดความคล่องตัวแก่บุคลากรทางการศึกษา (กุสุมา ดาวประสงศ์, สัมภาษณ์, 2565, 22 มิถุนายน)

5.4.2 การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค

งานบริหารงานทั่วไปเป็นงานสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่มีบทบาทโดยตรงในด้านการบริหารทั่วไป แต่มีบทบาทโดยอ้อมโดยการระดมทรัพยากรสนับสนุนด้านงานสาธารณูปโภคกล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายค่าไฟฟ้าทุกโรงเรียนในสังกัดในทุกๆ เดือน (ตารางที่ 1.12) เช่น โรงเรียนพิบูลมังสาหารมีรายจ่ายค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 200,000 บาทต่อเดือน ใน 1 ปีมีค่าไฟฟ้าเฉลี่ย

2,400,000 บาท โรงเรียนน้ำขุนวิทยามีค่าใช้จ่ายไฟฟ้าเฉลี่ยประมาณ 960,000 บาทต่อปี โรงเรียนบัวงามวิทยา

มีค่าใช้จ่ายไฟฟ้าเฉลี่ยประมาณ 720,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 1.12)

ตารางที่ 1.12 ค่าไฟฟ้ารายเดือน แยกรายโรงเรียน

โรงเรียน	ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อเดือน(บาท/เดือน)
โรงเรียนบัวงามวิทยา	60,000
โรงเรียนน้ำขุนวิทยา	80,000
โรงเรียนพิบูลมังสาหาร	200,000

การรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายค่าไฟฟ้าจำนวนมากนี้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแทนโรงเรียนส่งผลให้โรงเรียนมีงบประมาณโดยเฉพาะงบเงินรายหัว (มัธยมศึกษาตอนต้น 3,500 บาทต่อหัวต่อปี, มัธยมศึกษาตอนปลาย 3,800 บาทต่อหัวต่อปี) ไปจัดกิจกรรมด้านอื่นๆ ได้มากยิ่งขึ้น เช่น การอบรมครู กิจกรรมทัศนศึกษา เป็นต้น ในขณะที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องใช้เงินรายหัวเพื่อชำระค่าไฟฟ้า

5.4.3 ด้านการนิเทศและการติดตาม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การให้การสนับสนุนช่วยเหลือชี้แนะ เพื่อช่วยยกระดับประสิทธิภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ทั้งนี้หน้าที่ดังกล่าวอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีกลุ่มงานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาทำหน้าที่หลัก (วิภาพร อุบนิสากรม, สัมภาษณ์, 2565, 30 มิถุนายน) ทั้งนี้พบว่าการทำงานที่ในการนิเทศขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเน้นการตรวจเยี่ยม เพื่อสำรวจความต้องการพื้นฐานของโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้

การช่วยเหลือ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทหลักในการตรวจสอบความต้องการขั้นพื้นฐาน แต่ยังมีบทบาทไม่มากในด้านการพัฒนาครูและด้านการจัดอบรมต่างๆ นอกจากนี้การนิเทศขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีจำนวนครั้งไม่มากนัก องค์การบริหารส่วนจังหวัดลงพื้นที่นิเทศเฉพาะช่วงการประเมินครูและการประเมินผู้อำนวยการโรงเรียน การประเมินกิจกรรม เช่น โครงการ 9 ส. ของอบจ. การตรวจสอบความพร้อมโรงเรียนภาคการศึกษาละหนึ่งครั้งเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน (กุสุมา ดาวประสงค์, สัมภาษณ์, 2565, 22 มิถุนายน) ทั้งนี้เหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะที่ตั้งของโรงเรียนต่างๆ ที่อยู่ห่างไกลและกระจายไปตามอำเภอต่างๆ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีมีบทบาทหลักคือ “หนุนเสริม” การบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดในด้านนโยบายงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การกำกับดูแล กล่าวคือ

1) ด้านงบประมาณ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี รายได้ของโรงเรียนมี 2 ส่วนหลักคือ 1.รายได้ที่จัดหาเอง 2.รายได้ที่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณให้สถานศึกษาจากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง และเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้พบว่ารายได้หลักของโรงเรียนคือรายได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล และโรงเรียนได้รับเงินสนับสนุนจากเงินรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยละ 35 ของงบประมาณการศึกษาที่จัดสรรไปยังโรงเรียนในสังกัด โดยเงินรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดสรรให้โรงเรียนเป็นการจัดสรรในโครงการก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 88 ของเงินที่จัดสรรให้โรงเรียนที่เป็นแหล่งเงินจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรงบประมาณในโครงการพัฒนาครูและนักเรียนเพียงร้อยละ 12 ของเงินที่จัดสรรให้โรงเรียนที่เป็นแหล่งเงินจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้พบว่าโรงเรียนที่ทำการศึกษาทั้ง 3 โรงเรียนนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรงบการก่อสร้างน้อยลงเนื่องจากในแต่ละปีที่ผ่านมาได้มีการก่อสร้างจนกระทั่งเต็มพื้นที่

เงินอุดหนุนทำหน้าที่หลักในการพัฒนาการเรียนการสอนคือค่าจัดการเรียนการสอนหรือเรียกว่า “เงินรายหัว” โดยรัฐบาลจัดสรรให้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3,500 บาทต่อคนต่อปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3,800 บาทต่อคนต่อปี ดังนั้นหากโรงเรียนมีนักเรียนจำนวนมากก็จะได้เปรียบในเชิงทรัพยากรคือมียอดรับจากเงินรายหัวจำนวนมากทำให้สามารถนำเงินส่วนนี้ไปพัฒนาครู นักเรียน และการเรียนการสอนได้มาก ทั้งนี้เพราะโครงการที่เกินศักยภาพเช่นการก่อสร้างต่างๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกถูกสนับสนุนด้วยเงินรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงทำให้โรงเรียนมีงบประมาณจากเงินรายได้เงินรายหัวไปพัฒนาด้านอื่นๆ ได้

นอกจากนี้งบประมาณรายได้จากการจัดเก็บ

ค่าธรรมเนียมหรือค่าเทอมจากการจัดแผนการเรียนพิเศษของโรงเรียนเป็นปัจจัยเชิงงบประมาณอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมประสิทธิภาพของการเรียนการสอนกล่าวคือ ค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บเหล่านี้โรงเรียนนำไปพัฒนาผู้เรียนในแผนการเรียนพิเศษนั้นโดยตรง เช่น การจัดโครงการค่ายสำหรับนักเรียน โครงการติวทักษะทางวิชาการ การจ้างครูต่างชาติ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนุนเสริมศักยภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างมาก ปัจจุบันพบว่าแผนการเรียนพิเศษหลายๆ แผนการเรียนได้รับการตอบรับจากผู้ปกครองและนักเรียนเป็นจำนวนมากซึ่งสะท้อนจากจำนวนผู้สมัครในแต่ละปีเพิ่มขึ้น

รูปแบบการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีมีหากเป็นโครงการทางด้านการก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนจะมีลักษณะการจัดสรรแบบ “อยากได้ให้ขอมา” และ “การลงพื้นที่เพื่อรับทราบความต้องการ” องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้จัดลำดับความสำคัญและกำหนดในแผนพัฒนาท้องถิ่น และจัดสรรงบประมาณตามข้อบัญญัติรายจ่ายประจำปีโดยโรงเรียนเป็นผู้ตรวจรับโครงการ ในขณะที่เดียวกันหากเป็นโครงการพัฒนาครูและนักเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเป็นผู้คิดและดำเนินโครงการเอง โดยโรงเรียนทั้ง 12 โรงเรียนเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ ดังนั้นจากลักษณะการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้ง 2 รูปแบบสะท้อนให้เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นการจัดสรรแบบเงินแบบกำหนดวัตถุประสงค์การใช้เงินโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาเรียบร้อยแล้วไม่ว่าจะเป็นโครงการก่อสร้างและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนหรือโครงการอบรมพัฒนาครูและนักเรียน โดยไม่มีการจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะเป็นการเพิ่มรายได้ให้โรงเรียนโดยโรงเรียนสามารถมีอิสระในการนำเงินไปบริหารจัดการเองตามความต้องการของตน

นอกจากนี้การจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความยืดหยุ่นสามารถ ตอบสนองความต้องการเร่งด่วนได้ทันกับสถานการณ์ คือ หากโรงเรียนมีความต้องการเร่งด่วน องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสามารถจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มเติม เพื่อบรรจุโครงการเร่งด่วนและจัดสรรงบประมาณมาให้ นอกจากนี้หากสิ้นปีงบประมาณองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดมีงบประมาณเหลือก็สามารถจัดสรร งบประมาณในโครงการต่างๆ เพิ่มขึ้นได้อีก

2) ด้านบุคลากรทางการศึกษา องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดมีบทบาทในการหนุนเสริมด้านบุคลากร ทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดแต่มีบทบาทน้อยกว่า ภาคส่วนอื่นๆ กล่าวคือ ข้าราชการครูหรือพนักงานครู ทุกคนจ้างด้วยงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด พนักงานจ้างปฏิบัติหน้าที่สอนและพนักงาน ฝ่ายสนับสนุนการสอนว่าจ้างด้วยเงินรายได้ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเงินรายได้ของโรงเรียน โรงเรียนทั้งสามแห่งใช้งบรายได้ของตนเองในการจัดหา บุคลากรทางการศึกษามากกว่าเงินรายได้ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยจำนวนบุคลากรที่ว่าจ้าง ด้วยเงินรายได้ของโรงเรียนมีมากกว่าว่าจ้างด้วย เงินรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 2 เท่า ทั้งนี้ การหนุนเสริมการจัดหาอัตรากำลังคนขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดเป็นส่วนช่วยใช้อัตราส่วนครูต่อ นักเรียนของโรงเรียนทั้งสามแห่งเป็นไปตามเกณฑ์คือ นักเรียน 20 คนต่อครู 1 คน และทำให้มีครูครบทุก วิชาเอก ส่งผลให้การเรียนการสอนมีคุณภาพมากขึ้น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสร้างแรงจูงใจใน การทำงานของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้บุคลากร มีความกระตือรือร้น ความอดทน ความพยายามและ ใช้ความรู้ความสามารถให้เป็นประโยชน์ต่องานโดยจัด “ระบบโบนัส” ให้แก่บุคลากรทางการศึกษาในทุกๆ ปี หากองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ผลการประเมิน

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ เพื่อขอรับเงินรางวัลประจำปีตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ดีเด่น ซึ่งบุคลากรที่ปฏิบัติงานในส่วนขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดรวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาจะได้รับ เงินโบนัสด้วย

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทอย่างมากใน การส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพในการเลื่อนวิทยฐานะ ที่สูงขึ้นของบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้การเลื่อน วิทยฐานะเป็นการส่งเสริมให้ครูมีการสั่งสมความชำนาญ และมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีวิธีในการส่งเสริมการเลื่อน วิทยฐานะดังนี้ ก. การจัดทำแผนในการพัฒนาการเลื่อน วิทยฐานะ ข. การจัดทำโครงการอบรมและจัดหา อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะของครูที่มี คุณสมบัติพร้อมสำหรับการยื่นวิทยฐานะ ค. การจัด โครงการอบรมเยี่ยมยาสำหรับผู้ขอรับการประเมินแล้วไม่ ผ่าน เป็นต้น การส่งเสริมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่งผลให้ครูมีความก้าวหน้าในอาชีพอย่างรวดเร็ว โดยใน ปัจจุบันครูจากทั้ง 3 โรงเรียนมีครูที่ได้วิทยฐานะระดับครู เชี่ยวชาญ 14 คน

โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีระบบ การบริหารงานบุคคลมีสายการบังคับบัญชาที่สั่นขึ้น เนื่องจากลดขั้นตอนในชั้นกระทรวงศึกษาธิการ กรม และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้การดำเนินการ ต่างๆ มีความคล่องตัว เช่น การโอนย้าย หากโรงเรียน พิจารณารับการโอนย้ายและองค์การบริหารส่วนจังหวัด อนุมัติรับการโอนย้ายนั้น ผู้ขอโอนย้ายสามารถโอนย้าย ได้เลย ทั้งนี้โรงเรียนและองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็น ผู้รับเลือกการโอนย้ายเอง ปัจจุบันพบว่าโรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีมีครูซึ่งเป็นคน ในท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 30 ของครูทั้งหมด ซึ่งลักษณะ ดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น เนื่องจากครูเข้าใจบริบทของพื้นที่และอยู่ยาว ทำให้

สามารถขับเคลื่อนการศึกษาได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ด้านวิชาการ กิจกรรมด้านหลักสูตรนั้นพบว่า โรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการดำเนินการเองทั้งหมด โดยการจัดทำหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560) และทำงานร่วมกันกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาแผนการเรียนพิเศษเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน ปัจจุบันทั้ง 3 โรงเรียนมีแผนการเรียนพิเศษทั้งแบบเก็บค่าธรรมเนียมและไม่เก็บค่าธรรมเนียม ซึ่งแต่ละโรงเรียนจัดแผนโรงเรียน ตามลักษณะบริบทพื้นที่ของตนโดย เช่น การมุ่งเน้น เชิงวิชาการ การมุ่งเน้นเชิงอาชีพ การมุ่งเน้นเชิงทักษะ เช่น กีฬาและดนตรี เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนที่ทั้ง 3 แห่งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอและประจำตำบลและ ทำการเรียนการสอนมาอย่างยาวนานจึงสามารถส่งสม ความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์จึงทำให้ การพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน องค์การบริหารส่วนจังหวัดและโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริม การเรียนการสอนที่แตกต่างกัน โดยกิจกรรมส่งเสริม การเรียนการสอนที่คิดและดำเนินการโดยองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดจะมีลักษณะเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพร่างกาย การสร้างประสบการณ์ ชีวิตแก่นักเรียนเป็นหลัก เป็นต้น ลักษณะการจัด กิจกรรมการเรียนส่งเสริมการเรียนการสอนเป็นลักษณะ การจัดทำกิจกรรมร่วมกันทั้ง 12 โรงเรียนไม่เน้นการจัด กิจกรรมเฉพาะโรงเรียน โดยนักเรียน ครู หรือบุคลากร ทางการศึกษาของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนเข้าร่วม ตามลักษณะที่แต่ละโครงการกำหนด จำนวนตาม สัดส่วนโควตาของแต่ละโรงเรียน ทั้งนี้กิจกรรมที่จัดโดย องค์การบริหารส่วนจังหวัดมักเป็นโครงการขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้เข้าร่วมมาก ในขณะที่กิจกรรมส่งเสริม การเรียนการสอนที่จัดทำโดยโรงเรียนมักเป็นกิจกรรม

เน้นทักษะทางด้านวิชาการของผู้เรียน ซึ่งการจัด โครงการของโรงเรียนพัฒนานักเรียนหรือการเรียน การสอนได้เฉพาะกลุ่ม และขนาดผู้เข้าร่วมมีจำนวน จำกัด

การก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านการเรียนการสอน องค์การบริหารส่วนจังหวัด อุบลราชธานีมีบทบาทอย่างมาในการสนับสนุน สิ่งก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านการเรียนการสอน เนื่องจากการจัดสรร เงินอุดหนุนของรัฐบาลมีจำนวนโรงเรียนที่มีความ ประสงค์ต้องการก่อสร้างและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการเรียนการสอนจำนวน มากจึงทำให้ในแต่ละปีได้รับการจัดสรรที่น้อยนำไปสู่ ภาวะความขาดแคลนหรือความไม่เพียงพอของก่อสร้าง และวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการ เรียนการสอน ดังนั้นเมื่อมีการถ่ายโอนมาสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วโรงเรียนได้รับการจัดสรร ตามความต้องการในทุกๆ ปี และการจัดสรรเพียง 12 โรงเรียนจึงทำให้การจัดสรรนั้นมีความทั่วถึง การจัดสรรก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการเรียนการสอนส่งผลให้โรงเรียนมีความ พร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งความพร้อม เหล่านี้หนุนเสริมให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นปัจจัยที่ผู้ปกครองสามารถมองเห็นและจับต้อง ได้จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน อย่างไร ก็ตามเมื่อระยะเวลาผ่านไปความต้องการก่อสร้างและ จัดหาวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการ เรียนการสอนของโรงเรียนอาจน้อยลง หรือปรับเปลี่ยนรูปแบบไป เนื่องจากในแต่ละปีได้รับการจัดสรร จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาตลอดจึงการส่งสม จำนวนจนกระทั่งเต็มพื้นที่ของโรงเรียน แต่ทั้งนี้ความ ต้องการอาจเปลี่ยนรูปแบบไปเช่น เป็นความต้องการ ด้านการซ่อมแซม การปรับปรุงให้ทันสมัย เป็นต้น

4) ด้านการบริหารทั่วไป องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีการกระจายอำนาจให้โรงเรียนในด้านการตัดสินใจทาง ด้านวิชาการ และการบริหารบุคคลทางการศึกษา แต่ ทั้งนี้ยังมีข้อจำกัดในด้านการมอบอำนาจด้านงบประมาณ และการบริหารทั่วไปซึ่งส่งผลต่อความคล่องตัวใน การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน กล่าวคือ

- 1) ด้านงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีการมอบอำนาจแก่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถอนุมัติ สั่งจ่ายเงินไม่เกิน 500,000 บาท หากเกินวงเงินดังกล่าว เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการ อนุมัติซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการดึงอำนาจการตัดสินใจ ทางงบประมาณไว้ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งส่งผล ต่อความคล่องตัวในการใช้งบประมาณของโรงเรียน
- 2) ด้านการบริหารงานทั่วไป การดำเนินกิจกรรมทาง ด้านการบริหารทั่วไปมีการรวบอำนาจบางอย่างไว้ที่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้อนุมัติ เช่น การขออนุมัติใช้รถยนต์ส่วนตัวไปราชการหรือเข้าร่วม กิจกรรมต่างๆ ทางด้านการศึกษา การรับรองหนังสือ เงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อใช้ทำธุรกรรม ทางการเงิน การกู้ยืม เป็นต้น ดังนั้นหากองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดมีกระจายอำนาจการตัดสินใจในการอนุมัติ ต่างๆ ให้ผู้อำนวยการศึกษาของโรงเรียนจะลดทอนภาระ ต่างๆ และเกิดความคล่องตัวแก่บุคลากรทางการศึกษา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทในการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ การติดตามและประเมินผลการจัดการ ศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเพื่อให้การจัดการเรียน การสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อช่วยยกระดับประสิทธิภาพ การศึกษาให้สูงขึ้น โดยกลุ่มงานนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษาทำหน้าที่ดังกล่าว ทั้งนี้ พบว่าการนิเทศขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเน้น การตรวจเยี่ยม เพื่อสำรวจความต้องการพื้นฐานของ โรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้การช่วยเหลือ แต่ยังมีบทบาทไม่มากในด้านการพัฒนาครูและด้าน

การจัดอบรมต่างๆ นอกจากนี้การนิเทศขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดมีจำนวนครั้งไม่มากนัก เหตุผลหนึ่ง อาจเป็นเพราะที่ตั้งของโรงเรียนต่างๆ ที่อยู่ห่างไกลและ กระจายไปตามอำเภอต่างๆ

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาท โดยอ้อมโดยการระดมทรัพยากรสนับสนุนด้านงาน สาธารณูปโภคกล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด สนับสนุนงบประมาณรายจ่ายค่าไฟฟ้าทุกโรงเรียน ในสังกัดในทุกๆ เดือนการรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่าย ค่าไฟฟ้าจำนวนมากนี้ส่งผลให้โรงเรียนมีงบประมาณ โดยเฉพาะงบเงินรายหัวไปจัดกิจกรรมด้านอื่นๆ ได้ มากยิ่งขึ้น เช่น การอบรมครู กิจกรรมทัศนศึกษา เป็นต้น

จากการศึกษาสรุปได้ว่าความสำเร็จด้าน ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของทั้ง 3 โรงเรียน เกิดจากการบริหารจัดการของโรงเรียนเป็นหลักและ หนุนเสริมด้านการเรียนการสอนโดยองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด โดย 1) โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการหลักใน ด้านวิชาการ การเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนานักเรียน 2) การจัดการหลักสูตรที่ตอบสนอง ความต้องการของนักเรียนทั้งกลุ่มความเป็นเลิศ กลุ่มด้านทักษะชีวิต กลุ่มด้านวิชาการ 3) การสร้าง แผนการเรียนพิเศษหรือห้องเรียนพิเศษเพื่อตอบสนอง ความต้องการของนักเรียนเป็นพัฒนาทักษะเฉพาะทาง แก่ผู้เรียนได้ การเก็บค่าเทอมหรือค่าธรรมเนียม การศึกษาในห้องเรียนพิเศษยังหนุนเสริมประสิทธิภาพ การศึกษาเนื่องจากรายได้ที่จัดเก็บได้จะถูกนำมาใช้ในการ พัฒนาเฉพาะผู้เรียนในแผนการเรียนหรือห้องพิเศษ

4) การเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ทำให้มีเงินอุดหนุน ทั่วไปรายหัวมากซึ่งทำให้ได้เปรียบในการใช้ทรัพยากร มากกว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนน้อย เนื่องจาก เงินอุดหนุนทั่วไปรายหัวของรัฐบาลมีการจัดสรรในอัตรา เดียวกันทุกโรงเรียน 5) การเป็นโรงเรียนเก่าแก่เนื่องจาก มีการก่อตั้งมาอย่างยาวนานและเป็นโรงเรียนประจำ

อำเภอหรือโรงเรียนประจำตำบล ประกอบกับการขยายตัวของโรงเรียนที่มีโรงเรียนขนาดกลางถึงใหญ่พิเศษส่งผลให้มีความพร้อมด้านบุคลากร ความศรัทธาของชุมชน ในขณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทในการหนุนเสริมคือ

1) การจัดสรรงบประมาณสำหรับการก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ค่าสาธารณูปโภคด้านค่าใช้จ่ายไฟฟ้ารายเดือน 2) การจัดหาอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มเติม และการส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ รวมทั้งการจัดระบบแรงจูงในการทำงาน 3) ระบบนิเทศและการจัดอบรมโครงการพัฒนาครูและผู้บริหารโดยเน้นทักษะการใช้ชีวิตเป็นหลัก 4) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกเลือกตั้งเข้ามาทำงานตามวาระ วิสัยทัศน์ของผู้บริหารซึ่งส่งผลต่อการกระจายอำนาจทางการศึกษา ความต่อเนื่องของนโยบายการศึกษา การเปิดโอกาสให้บุคลากรนำเสนอความคิดเห็นต่างๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีดังนี้ 1) การพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา โดยการจัดสรรงบประมาณนอกจากใช้ระบบในปัจจุบันคือแจ้งความจำเป็นและจัดสรรตามความต้องการของโรงเรียนแล้ว การจัดสรรงบประมาณควรจัดระบบการจัดทำแผนการใช้เงินร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยกำหนดเป้าหมายหรือเข็มมุ่งทางการศึกษาที่ชัดเจน โดยเป้าหมายหรือเข็มมุ่งนั้นเป็นตัวนำไปสู่แผนการใช้งบประมาณนอกจากกิจกรรมปกติ (routine) ของโรงเรียน เมื่อได้แผนร่วมกันแล้วองค์การบริหารส่วนจังหวัดนำแผนไปสู่การอนุมัติงบประมาณ หากเป็นกรณีฉุกเฉินก็ดำเนินการตามกระบวนการปรับปรุงแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเป็นระบบที่ยืดหยุ่นและรองรับการใช้งบประมาณในลักษณะดังกล่าวไว้แล้ว

2) เพื่อสร้างประสิทธิภาพทางการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดและโรงเรียนต้องทำงานร่วมกัน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดรู้ความต้องการทางสังคมบริบทต่างๆ ของสังคมแต่ไม่มีความเชี่ยวชาญทางการศึกษา ดังนั้นจึงต้องมีการปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายหรือเข็มมุ่ง และการวางแผนร่วมกันเพื่อนำไปสู่ด้านการวางแผนกำลังคน กำลังงบประมาณ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น 3) การพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน เนื่องจากทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนไม่ใช่ทักษะทางวิชาการเพียงอย่างเดียวแต่ยังต้องการทักษะชีวิตด้วย ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักทางด้านการเพิ่มทักษะทางวิชาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีบทบาทในการเพิ่มทักษะชีวิต โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมกับโรงเรียนและชุมชนในการวิเคราะห์ถึงทักษะชีวิตที่ผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ต้องการตามสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ ซึ่งโครงการทักษะชีวิตที่จัดทำเป็นโครงการเฉพาะพื้นที่ เช่น หากพื้นที่นั้นมีหนองน้ำมาก ดินแม่น้ำล้นารมมาก โครงการทักษะชีวิตจะเน้นทักษะการว่ายน้ำ ทักษะการช่วยชีวิตเบื้องต้น เป็นต้น โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำงานประสานกับโรงเรียนในการนำนักเรียนไปปฏิบัติจริงเพื่อเพิ่มทักษะนั้นๆ ซึ่งกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวองค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะเจ้าของพื้นที่สามารถหนุนเสริมได้เป็นอย่างดี 4) การพัฒนารูปแบบและความเชี่ยวชาญในการนิเทศเพื่อให้การนิเทศบรรลุหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพสูง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อช่วยยกระดับประสิทธิภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ทั้งนี้หากผู้นิเทศมีความเชี่ยวชาญ เข้าใจในการบริหารงานการศึกษา การประสานงาน การศึกษา และมองการพัฒนาในโรงเรียนได้ซึ่งส่งผลต่อมิติการพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กานต์ กัลป์ตินันท์. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (2565, 2 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- กุสุมา ดาวประสงค์. ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวงามวิทยา โรงเรียนบัวงามวิทยา. (2565, 22 มิถุนายน). สัมภาษณ์.
- บัณฑิตา วงศ์งาม. ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (2565, 2 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- โรงเรียนแก้งเหนื่อพิทยาคม. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนแก้งเหนื่อพิทยาคม.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนแก้งเหนื่อพิทยาคม.
- โรงเรียนนาคำวิทยา. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนนาคำวิทยา.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนนาคำวิทยา.
- โรงเรียนนาสะไมพิทยาคม. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนนาสะไมพิทยาคม.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนนาสะไมพิทยาคม.
- โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา.
- _____. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. อุบลราชธานี: โรงเรียนน้ำขุ่นวิทยา.
- โรงเรียนโนนกลางวิทยาคม. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนโนนกลางวิทยาคม.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนโนนกลางวิทยาคม.
- โรงเรียนบัวงามวิทยา. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนบัวงามวิทยา.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนบัวงามวิทยา.

- _____. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. อุบลราชธานี: โรงเรียนบัวงามวิทยา.
- โรงเรียนเบ็ญตึ๊ดเม่น 2 ช่องเม็ก. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนเบ็ญตึ๊ดเม่น2 ช่องเม็ก.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนเบ็ญตึ๊ดเม่น2 ช่องเม็ก.
- โรงเรียนพิบูลมังสาหาร. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนพิบูลมังสาหาร.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนพิบูลมังสาหาร.
- _____. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. อุบลราชธานี: โรงเรียนพิบูลมังสาหาร.
- โรงเรียนไร่ไธ้ประชาคม. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนไร่ไธ้ประชาคม.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนไร่ไธ้ประชาคม.
- โรงเรียนหนองบัวฮีวิทยาคม. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนหนองบัวฮีวิทยาคม.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนหนองบัวฮีวิทยาคม.
- โรงเรียนห้วยข้าพิทยาคม. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนห้วยข้าพิทยาคม.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนห้วยข้าพิทยาคม.
- โรงเรียนเหล่างามพิทยาคม. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี: โรงเรียนเหล่างามพิทยาคม.
- _____. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563. อุบลราชธานี: โรงเรียนเหล่างามพิทยาคม.
- วิภากร อุปนิสกร. หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (2565, 30 มิถุนายน). สัมภาษณ์.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2562ก). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น “คานจัด” ของการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำใน ศตวรรษที่ 21. ใน อรทัย ก๊กผล, ธนิษฐา สุขวัฒน์ และพงศ์ปริดา ลิ้มวัฒนะกุล (บรรณาธิการ), Guidebook องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (น.17). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

- วุฒิสาร ตันไชย. (2562ข). Opportunity Learning. ใน สถาบันพระปกเกล้า, *องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ* (น. 21). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สงวน แสงชาติ. ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลมังสาหาร โรงเรียนพิบูลมังสาหาร. (2565, 15 มิถุนายน). สัมภาษณ์.
- สุรพงษ์ ตัวทอง. ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำขุนวิทยา โรงเรียนน้ำขุนวิทยา. (2565, 8 มิถุนายน). สัมภาษณ์.
- สุรพล สืบพรหม. ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (2565, 29 มิถุนายน). สัมภาษณ์.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (2561ก). *รายงานโครงการที่อนุมัติงบประมาณปี 2561 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (เอกสารรายงานโครงการ)*. อุบลราชธานี: องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี.
- _____. (2561ข). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565)*. อุบลราชธานี: สำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี.
- _____. (2562). *รายงานโครงการที่อนุมัติงบประมาณปี 2562 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (เอกสารรายงานโครงการ)*. อุบลราชธานี: องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี.
- _____. (2563). *รายงานโครงการที่อนุมัติงบประมาณปี 2563 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (เอกสารรายงานโครงการ)*. อุบลราชธานี: องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี.
- _____. (2564ก). *รายงานจำนวนนักเรียนโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564. (เอกสารสรุปรายงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี)*. อุบลราชธานี: องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี.
- _____. (2564ข). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564*. อุบลราชธานี: สำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี.

ภาษาอังกฤษ

- Glover, D. & Levačić, R. (2020). *Educational Resource Management: An International Perspective*. (2nd ed.). (p.17-27). London: UCL Press.